

BRET HARTE

TARINOITA

KALIFORNIAN

KULTAMAILTA

Bret Harte
Tarinoita Kalifornian kultamailta

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=36324676

Tarinoita Kalifornian kultamailta:

Содержание

ESI-PUNE	4
I	6
II	25
III	43
Конец ознакомительного фрагмента.	50

Bret Harte

Tarinoita Kalifornian kultamailta

ESI-PUHE

Hispanian asukkaat olivat jo puolikolmatta vuosisataa takaperin saaneet vihiä siitä, että Pohjois-Amerikan länsitienoissa oli kultaa. Mutta asiasta ei pidetty paljon lukua. Vuoden 1848 alussa tapahtui sitte Yhdysvaltain länsiosassa (missä nyt on Kalifornian vapaavaltakuuta), että eräs myllynrakentaja sattui löytämään kultasoraa joen pohjasta. Sanoma levisi nopeasti ja "kultakiihko" toi sinne tuhansittain ihmisiä. Siellä alkoi nyt sellaista vilkasta, hurjaa elämää, kuin muuallakin kultarikkaissa tienoissa on nähty. – Tuon kaukaisen kultalan oloista on eräs Amerikan kirjailija, Bret Harte, kirjoittanut hauskoja kuvauksia, joista tähän kirjaan on suomennettu muutamia. Bret Harte läksi itse 17-vuotiaana Kaliforniaan kultaa hakemaan, tuli sitte kouluopettajaksi, latojaksi eräässä kirjapainossa ja viimein sanomalehden toimittajaksi San Franciscon kaupungissa. Uuteloissaan ja kuvaelmissaan viepi hän lukijansa San Franciscon mainiosta satamasta jokea myöten Sacramenton

kaupunkiin ja vielä edemmäksi kultalaaksoja myöten Sierra Nevadan korkealle vuorilaaksolle. Hän kuvaa omituisella ja sukkelalla tavalla luonnon muotoja sekä raakoja ilmeitä, vaan hänen terävä silmänsä on langenneen ihmiskunnan kurjimmastakin viheliäisyydestä löytänyt Jumalan kuvaa. Hän kertoo niistä ajoista, jotka seurasivat vuoden 1848 jälkeen ja siveyden historiaan lisäsivät niin monta synkkää kohtausta, erittäinkin jos vähälukuisten naisten tilaa Kaliforniassa tutkitaan, mutta hänen oma jalo, usein myös leikillinen käsitys levittää pimeyden rusehtavan aamukoiton. Hänen oma mieli ja kuvatuksensa on todellakin arvossa pidettävä kultasuoni, josta Suomeenkin on saatu muutamia muruja, pikkuisia kappaleita.

I

Lykky-Tommi

Roaring Camp'issa häärittiin, puhuttiin levottomasti. Syynä siihen ei voinut olla mikään tappelu – sillä se ei olisi ollut niin outo tapaus, että se olisi vaikuttanut erinomaista huomioa. Miehet olivat tulleet pois kultakaivoksista sekä huuhtomalaitoksista ja kortinlyöjät olivat kapakasta yhtyneet muitten joukkoon; se osoitti, että tapaus oli sangen omituista laatua, sillä viimeksimainitut herrat jatkoivat rauhassa huvitustaan kapakan tuvassa sinä päivänä, kun ranskalainen ja "Kanaka-Jussi" samassa huoneessa ampuivat toinen toisensa kuolijaksi. Koko siirtokunta oli kokoontunut kaskimaan syrjäisimpään päähän erään huonosti ja hätäisesti salvatun tollin ulkopuolelle. Kaikki puhuivat vilkkaasti, mutta hiljaisella äänellä ja erään naisen nimi mainittiin usein. Se nimi – "Indiani-Sally" – oli aivan tuttu koko siirtokunnassa.

Parasta taitaa olla, että hänestä virkataan niin vähän kuin mahdollista. Hän oli raaka ja luullakseni syvään syntiin langennut nainen; mutta hän oli siihen aikaan ainoa nainen Roaring Camp'issa ja sillä hetkellä suuressa tuskassa; hän kaihosi vihoviimein toisen naisen läsnäoloa ja apua. Tuo turmeltunut, irstas ja paatunut ihmisparka kärsi nyt kiduttavaa vaivaa, joka tuntui vielä hirveämmältä, koska

hän oli yksinänsä ja muitten naisten säälimystä peräti puuttui. Ensimmäinen vaimolle lausuttu kirous oli kohdannut Sallya yksinäisyydessä, joka luultavasti esiäidillemmekin teki ensimmäisen syntiinlankeemuksen rangaistuksen niin kauheaksi. Se oli kosto Sallyn synnistä, että tässä tilaisuudessa näki ympärillään ainoastaan mieskumppaliensa vähän halveksiviakin silmiä. Olipas kuitenkin miesjoukossa muutamia, jotka surkuttelivat hänen tuskaa. Sandy Tipton virkkoi, että hänen "hurjasti" kävi Sallya sääliksi ja hän unhotti vuoteen ääressä silmänräpäykseksi, että hänellä hihassa oli ässä ja kaksi sotamiestä varalla, jos muka tarvis tulisi.

Huomattava on, että semmoinen sattumus oli outo. Surma ei ollut mikään tuntematon vieras Roaring Camp'issa, vaan päinvastoin sangen tavallinen ja jokapäiväinen kävijä, mutta syntyminen oli jotain vallan uutta. Useaa miestä oli ajettu pois siirtokunnasta – niin lujasti ja ankarasti, ettei takaisin pääsää ollut miehelle ajatellakaan, mutta ensikerta astui nyt tulokas oikein "ab initio" tuohon yhtiöön. Sellainen oli syy hälinään.

"Mene sinä, Stumpy, tölliin", sanoi eräs etevä liittokunnan jäsen; tunnettu nimeltä Kentuck, toiselle miehelle. "Mene sinä sisään ja tee mitä voit tuon pakanaparan hyväksi. Onhan sinulla, tiedän mä, kokemusta tuommoisissa asioissa".

Jos asian laita olisi ollut toisellaan, niin olisi kentiesi parempaan apuun voitu ryhtyä, vaan ei nyt. Stumpy oli meren takana ollut kahden kukoistavan perheen luultu esimies – joku laittomuus niissä seikoissa oli toki tuottanut

hänet Roaring Camp'iin – eikä siis kummaa, jos arveltiin, että hänessä oli johonkin määrään kokemusta ja tietoa niistä seikkomuksista, jotka välttämättömästi kuuluvat perhe-elämään. Vaali hyväksyttiin koko miesjoukossa eikä Stumpy suinkaan ollut niin tuhma, että hän olisi kumonnut enemmistön ilmoitettuja toiveita. Ovi suljettiin hätälääkärin jälkeen ja muut toverit painuivat pitkälle oven ulkopuolelle, malttavaisesti odotellen päätöstä ja polttaen tupakkaa.

Siinä oli noin sata miestä. Muutamat olivat saapuneet leiriin oikeutta pakoon, useat olivat pahantekijöitä, kaikki olivat laista ja järjestyksestä huolimattomat. Ulkomuodosta oli kuitenkin mahdotonta arvata heidän edellistä elämää ja ammattia. Sukkelimmalla veitikalla oli oikeat Raphaelin kasvot, valkeat hiuskierukat ja enemmän enkelin kuin vintiön katsantoa. Taitavinta kortinlyöjää ja onnenonkijaa, Oakhurst'ia, kauniine, synkeine, haaveksivine kasvoineen olisi voitu pitää Hamletina; rohkein koko joukossa oli ainoastaan viiden jalan korkuinen, ujo käytökseltään ja sulo-ääninen. Vähäisempiä kappaleita, esimerk. korvia, sormia, varpaita j.n.e. ei suinkaan ollut täysi määrä, mutta eihän se vähentänyt heidän yhteisiä voimiaan. Väkevimmillä oli ainoastaan kolme sormea oikeassa kädessä; paras kyttä oli yksisilmäinen.

Semmoiset olivat ulkonäöltään ne miehet, jotka odottelivat töllin ympärillä. Siirtokunnan majat olivat laaksossa, jota metsäiset vaarat ja joki ympäröivät kolmelta taholta. Jyrkkä polku vei sen mäen ylitse, joka oli töllin vastapäätä ja

nouseva kuu loi juuri valonsa polkua myöten. Poteva nainen olisi karkealta olkivuoteeltaan voinut nähdä kuinka polku hopealangankaltaisena mutkisteli tummaa vaaraa ylöspäin, kunnes se näytti tapaavan tähtiä, jotka tuikkivat siellä yläällä.

Tuli räiski kuivissa kuusen risuissa ja valaisi miesten joukkoa, jossa tavallinen ilo ja kevytmielisyys taas pääsivät valloilleen. Vetoa lyötiin asian päätöksestä: "luikahtaisiko" Sally kivun kynsistä vai ei – jäisikö lapsi elämään – syntyisikö poika vai tyttölapsi, tulisiko siitä kelpoihmistä j.n.e. Vilkaasti keskusteltiin paraikaa, kun muutamat, jotka olivat likinnä ovea, huudahtivat ja kaikki vaikenivat kuunnellakseen. Kuuset humisivat, joki kohisi, tuli rätisi, mutta silloin kuului vieno, kimakka ääni – vallan outo siirtokunnassa – vastasyntyneen lapsen ääni. Kuuset herkesivät huminastaan, joki vaikenä, tuli ei enää rätissyt – tuntui ikäänkuin luonto hetkeksi olisi asettunut kuuntelemaan.

Vartojat nousivat yhtäikaa. Joku heistä ehdoitti, että ruutitynnyri lapsen kunniaksi räjähytettäisiin ilmaan; mutta äidin heikkouden tähden lauaistiin ainoastaan muutamia revolvereita. Sillä Indiani-Sally oli kuolemaisillaan joko siirtokunnan kovakätisestä puoskaroimisesta taikka jostakin muusta syystä. Tunnin aikaa vielä – ja hän astui sitä jyrkkää polkua, joka vei tähdille, ijäksensä hyläten taakseen Roaring Camp'in syntineen häpeineen.

Se viesti vastaanotettiin jotenkin huolimatta, vaan lapsen tuleva kohtalo antoi kuitenkin miettimisen aihetta. "Voipiko

hän sittekin elää?" kysyttiin kiivaasti Stumpyilta. Vastaus oli epäileväinen. Ainoa elävä naispuolinen olento koko siirtokunnassa oli eräs aasintamma. Sangen epäiltävältä näytti, voiko se toimittaa lapselle imettäjän virkaa. Mutta hätä ei lue lakia ja koettaa kelpasi.

Kun se vähäinen seikka oli päätetty, johon kului tunnin aika, avattiin ovi ja uteliaat miehet alkoivat yksi kerrallaan astua sisään. Sen matalan penkin vieressä, jolla äidin jäykistynyt vartalo näkyi venyvän lakanan alla, seisoj paksuista kuusen laudoista kyhätty pöytä. Sen päällä oli puinen laatikko ja siinä lepäsi Roaring Camp'in viimeinen tulokas, tulipunaiseen villapaitaan kapaloittuna. Laatikon rinnalla oli hattu, jonka merkitys kohta tuli selkeäksi.

"Herrat", sanoi Stumpy juhlallisesti sekä leppeästi – "olkaa niin hyvät, tulkaa sisään suuren portin kautta ja siirtykää sitte pöydän ympäri perä-ovelle. – Hattu on tässä varalla niille, jotka tahtovat antaa orvolle vähän apua".

Etummainen astui sisään lakki päässä, mutta sieppasi sen kohta käteensä, kun hän oli silmäillyt ympäriinsä. Muut seurasivat hänen esimerkkiään. Hyvät sekä pahat käytökset tarttuivat yhtä rutosti tuossa laittomassa yhteiskunnassa.

Sitä myöten kuin miehet marssivat sivutse, sai Stumpy oudon ilmiön näyttäjänä kuulla monta muistutusta. "Tuokos se nyt on?" – "Aika pieni kappale!" – "Hitto, mikä kummannäköinen iho hänellä on!" – "Ei ole tuuman vertaa suurempi kuin revolveripistooli". Lahjat olivat yhtä omituiset. Nuuskatoosa

hopeasta; Hispanian kultaraha, hopealla silattu ratsasmiehen pistooli; – kultaköntti; – hieno pitsiniistin (kortinlyöjältä); – kalliilla kivillä koristettu neula; – kivillä koristettu sormus (antaja sanoi nähneensä neulan ja tahtovansa voittaa edellistä antajaa); – piplia (antajaa ei löydetty); – kultakannus; hopeainen lusikka (paha kyllä! merkitty vieraalla nimellä); – viiden Englannin punnan seteli ja hienoa hopea- ynnä kultarahaa noin 200 dollarsia.

Stumpy pysyi koko ajan yhtä äänetönnä kuin kuollut hänen vasemmalla ja yhtä vakaana kuin vasta syntynyt hänen oikealla puolellaan. Yksi ainoa vähäpätöinen tapaus keskeytti eriskummallisen kulun yksitoikkoisuutta. Kun Kentuck uteliaana kumartui laatikkoa vasten, kääntyi lapsi ikäänkuin äkillisestä tuskasta ja tarttui innokkaasti hänen karkeaan sormeen. Kentuck katseli hämmästyneenä ja hämillään ympärillensä; jonkunlainen punastuskin levisi hänen näivettyneille kasvoilleen.

"Saakelin pikku veitikka!" sanoi hän irroittaen sormensa hiljemmin ja varovaisemmin, kuin kukaan olisi luullutkaan. Hän haarotteli sitä sormea erikseen muista, kun hän meni ulos ja katsasteli sitä vielä kärkekkäästi. Katsastelu nostatti taas samallaisen omituisen kirouksen, jonka kertominen hänestä itsestään näytti olevan hupaista.

"Se iski kiini minuun, se saakelin lurjus!" virkkoi hän Tipton'ille, kohottaen tuon merkillisen sormen Tiptonin nenän tasalle, ikäänkuin olisi se ollut oiva todistuskappale sekä mitä

miellyttävin esine maailmassa.

Oli jo neljäs tunti aamulla, kun siirtokuuta asettui levolle. Kuolleen ja elävän luona paloi töllissä senkin perästä kynttilä; sillä Stumpy sinä yönä ei pannut maata – eikä Kentuck-kaan. Hän joi vahvasti ja kertoi hyvillensä äsköisen tapauksen jokaiselle, kuvaan maltoi kuunnella ja jokainoia kerta lopetti hän jutelmansa ystävällisellä kirouksella vastasyntyneen yli. Hän tahtoi kentiesi sillä tavoin itseltään ja muilta peittää jotakin salaa heräävää hellätuntoisuutta – sillä Kentuck'issa oli täysin määrin hänen sukupuolensa arkaa heikkoutta.

Kun kaikki muut olivat panneet maata, vaelsi hän hitaasti joen rannalle, mietiskellen, viheltäen. Sitte astui hän laaksoa myöten ylöspäin, meni töllin sivutse, missä yksinäinen kynttilä valvoi ja vihelsi huolimatonna olevinaan. Hän pysähtyi suuren petäjän juurelle ja rupesi kävelemään samaa tietä takaisin. Puolivälillä seisahtui hän taas aprikoimaan, kääntyi sitte äkisti takaisin ja koputti uskaliaasti töllin ovea. Stumpy avasi.

"Mitä kuuluu?" sanoi Kentuck salaisesti vilkaisten laatikkoon päin.

"Ei muuta kuin hyvää vaan", vastasi Stumpy lyhyesti.

"Eikö nulikalta puutu mitään?"

"Tyhjää vielä! Mitä häneltä puuttuisi; hän makaa kuin porsas".

Vähän aikaa olivat molemmat vaiti; Kentuck näytti ujolta. Stumpy piti edelleen oven rampista kiini. Kentuck'in mieleen muistui sitte taas sormensa; hän kohotti sitä Stumpyn edessä.

"Se iski siihen, se saakelin kakara!" sanoi hän ja siirtyi

poispäin.

Indiani-Sally pantiin seuraavana päivänä maahan. Kun hänen ruumiinsa oli haudattu vaaran ahteesen, kokoontui koko siirtokunta keskustelemaan miten lasta piti kasvattaa. Yksimielisesti ja ihastuksella päätettiin, että se omistettaisiin siirtokunnan omaksi, mutta sitte seurasi vilkas neuvottelu kuinka sitä paraiten vaalittaisiin. Omituista oli, ettei vilkkaissa puheissa sillä kertaa kuultu semmoisia yksityistä sortavia ja raakoja rienaussanoja, jotka muute aina Roaring Campissa olivat tavalliset sellaisissa tilaisuuksissa. Kaikki päättyi hiljaisuudessa ja hyvässä sovussa.

Tipton ehdoitti, että lapsi lähetettäisiin Red Dog'in siirtokuntaan, joka oli neljänkymmenen peninkulman päässä ja jossa vastasyntynyt saisi vaimoväeltä holhousta. Mutta sitä ehdotusta vastustettiin oikein miehissä ja kiivaasti. Selvästi näkyi kohta kyllä, ettei silmänräpäyksikään suostuttu mihinkään sellaiseen toimeen, joka luovuttaisi kunnan uuden jäsenen heidän oman turvansa alta. "Paitsi sitä," lisäsi Tom Ryde ratkaisevalla äänellä, "voit kutsua tuhansittain perkeleitä todistamaan, että nuot Red Dogin roistot vaihtaisivat pois penikkamme ja työntäisivät meille toisen sijaan". Se oli yhteinen vika Roaring Campissa, että pahaa luultiin koko ihmiskunnasta.

Lapsenlikan hankkimista siirtokuntaan ei myöskään katsottu hyväksi. Sitä vastaan muistutettiin, ettei mikään sievä nainen pakoittamallakaan siirtäisi jalkaansa Roaring Campiin ja puhuja vakuutti ankarasti, että tuota toista naislajia, Jumalan

kiitos, jo oli ollut kyllältä. Tämä jotenkin tyly tähtääminen äitivainaan tapoihin oli, vaikka se meidän korvissamme kuuluu inhoittavalta, ensimmäinen heikko todistus siirtokunnan siveellisestä uudestisyntymisestä – ensimmäinen nukkuneen siveystunnon herääminen.

Stumpy ei virkkanut sanaakaan. Hän arasteli kentiesi hiukan sekaantuaksensa sen olennon valitsemiseen, joka sitte perisi hänen ammattiaan. Mutta kun hänen ajatustaan viimein tiedusteltiin, ilmoitti hän vakaasti, että hän ja "Hanna" – edellä mainittu aasi – kyllä voisivat kasvattaa nulikkaa, jos se uskottiin heille.

Hänen ehdoituksessaan oli jotakin omituista, rohkeaa ja outoa, joka paikalla miellytti kullankaivajia. Stumpy määrättiin yksimielisesti lapsenlikaksi ja Sacramenton kaupungista piti nyt tuottaa kaikki välttämättömät tarpeet.

"Muista se!" virkkoi rahastonhoitaja, antaen pienen pussillisen kultamuruja postinkulettajalle, joka oli luvannut toimittaa ostoja – "muista se! – parasta kuin suinkin löytyy – pitsiä, tiedäthän, nauhoja sekä rimssuja – — — koreaa pitää ottaa; perkele huolikoon mitä se maksaa".

Lapsi jäi, kumma kyllä, elämään ja höystyi. Luonto likisti orpoa uhkuvaa rintaansa vasten ja Herran ihmeellinen ilma – täynnänsä suloisia hajuja, virkistävä ja hurmaava – näytti ravitsevan häntä ja täyttävän mitä häneltä muuten puuttui. Stumpy väitti kuitenkin, että huolellinen korjuu ja aasin maito, ne ne matkaansaattoivat kaikkityyni.

"Minä ja aasi-kopsukka", sanoi hän tavallisesti, "olemme olleet poikapenikalle sekä isänä että äitinä. – Katso vaan", lisäsi hän usein, edessään olevaa tietämätöntä myttyä puhutellen, "katso vaan, nupukka, että tuotat meille kunniaa!"

Kun poika oli kuukauden vanha, älyttiin, että nimi oli hänelle pantava. Siihen asti oli häntä kutsuttu milloin miksikin: kanan pojaksi, Stumpyn pojaksi, kiljukidaksi tahi Kentuckin omituisella nimityksellä "saakelin pikku lurjus". Mutta kaikkia näitä nimiä ruvettiin jo pitämään epätietoisina; uusi aihe ajoi ajatukset uuteen suuntaan. Kortinlyöjät ja kuleksijat ovat ylimalkain taikauskoisia; siirtokunnan jäsenet kuiskasivat jo keskenään, että lapsi oli tuottanut onnea Roaring Campiin. Totta olikin, että kaikki tuumat ja askareet jonkun aikaa olivat onnistuneet oivallisesti. Koska sitä luettiin pienokaisen tulokkaan ansioksi, tahdottiin antaa hänelle nimi, joka olisi muistutus ja vahvistus tuosta onnellisesta sattumuksesta. "Lykky-Tommi" pantiin siis usein ja perinpohjaisten keskusteluin jälkeen pojalle nimeksi. Äitiä tahdottiin unhottaa ja isä oli tuntematon – lapsi oli siis nimetön lain edessä. "Parasta niinkuin on!" sanoi viisasteleva Oakhurst. "Parasta on aina pelata uusilla korteilla. Kutsukaa poikaa Lykky-Tommiksi; se on aina hyvä reisupassi maailman halki".

Kasteentoimitus määrättiin erääksi päiväksi. Mitä sillä menolla siellä tarkoitettiin arvannee jokainen, ku tuntee siirtokunnan huolimatonta jumalattomuutta. Papin viran toimittajaksi valittiin eräs Boston, mainio irvihammas, joka

ihastuen ryhtyi niin mukavaan tilaisuuteen osoittaaksensa keksimyskykyään. Hän menetti kaksi päivää valmistaaksensa näppärää ivamukausta kirkollisesta toimituksesta, läsnäolevista henkilöistä ja tunnetuista tapauksista oli hän varustanut pistäviä kokkapuheita. Tilaisuuteen sopiva juhlalaulu opeteltiin ja Sandy Tipton valittiin kummiksi.

Mutta kun huolellisesti järjestetty juhlasaatto soittaen ja lippuja liehuttaen oli marssinut siihen metsikköön, jossa toimitus oli tehtävä ja lapsi oli kannettu runsaasti koristetulle alttarille, astui Stumpy kokoontuneen miesjoukon eteen.

"Minä en koskaan, piru vieköön, pilaa hauskaa leikinlaskua; sen tiedätte, pojat!" aloitteli pikkuinen mies, rohkeasti katsellen ympärilleen, "mutta nyt on asian laita semmoinen, etten oikein hyväksy mitä tässä aiotte tehdä. Onhan se ainakin vähän kunnottomasti tehty, jos pilkkaatte lapsiparkaa, joka ei käsitä yhtään siitä. Ja jos kummia kaihotaan, niin tahtoisin tietää kellä siihen ammattiin on parempaa oikeutta kuin minulla, joka, niin sanoakseni, olen ollut lapsen sekä isä että äiti".

Täydellinen vaitolo seurasi tämän merkillisen puheen jälkeen. Kaikkien irvihammasten kunniaksi mainittakoon, että ensimmäinen, joka myönsi Stumpyn lausunnon oikeaksi, oli Boston eikä kukaan muu, vaikka hänen tarkasti aprikoitu pilanteko siten turmeltiin. "Mutta", jatkoi Stumpy liukkaasti älyten ja hyväkseen käyttäen voittoansa, "me olemme tänne kokoontuneet poikaparkaa kastamaan ja kaste on toimitettava. – Minä kastan sinun, Lykky-Tommi, Yhdysvaltain ja ison

Kalifornian valtakunnan laillisten lakien mukaan, niin totta kuin Jumala auttakoon henkeäni ja sieluani ijankaikkisesti, Amen".

Jumalan nimeä sitä ennen luultavasti ei ollut lausuttu kullankaivajain leirissä muuten kuin pilkaten. Tämä kasteentoimituksen parannettu toisinto oli kentiesi vielä omituisempi kuin alkuperäisesti aivottu, mutta, ihmeellistä kyllä, ei kukaan sittekään muistanut nauraa. Tommi kastettiin yhtä vakaasti ja juhlallisesti kuin kristillisen katoksen allakin; hän huusi ja viihdytettiin mitä oikeauskoisimmalla tavalla kuin maailmassa löytyy.

Sillä tavoin alkoi uudestisyntymisen työ Roaring Campissa. Muutos tapahtui melkein huomaamatta. Siinä töllissä, joka oli määrätty asunnoksi Lykky-Tommille eli Lykylle, joksi häntä vielä useammin sanottiin, nähtiin ensimmäiset parannuksen merkit. Sitä pidettiin tarkasti puhtaana ja valkeaksi kalkittuna, sittemmin vuorattiin sitä sisältä, koristettiin seinäpaperilla ja varustettiin huonekaluilla. Ruusupuusta kauniisti veistetty kätkyt, joka muulilla oli tuotu kahdeksankymmenen peninkulman päästä, oli, Stumpyn sanoja kertoaksemme, suorastaan häväissyt muita vanhempia huonekalurania. Tölliin täytyi siis hankkia uusia huonekaluja. Miehet, jotka usein tulivat poikanulikkaa katsomaan, näyttivät pitävän tuota muutosta semmoisessa arvossa, että kapakan isäntä katsoi tarpeelliseksi kaupungista tuotetulla matolla ja peilillä kartuttaa hotellinsa viettelys-mahtia. Peilien suorasukaiset nuhteet kullankaivajain ulkomuodosta ja vaatteista vaikuttivat vähitellen, kenenkään

huomaamatta, tarkempaa puhtautta ja huolta ulkonaisesta siivosta kasvoissa sekä puvussa. Stumpy oli paitsi sitä, arvaattehan minkätähden, katsonut kohtuulliseksi, että kaikki ne, jotka saivat kunnian kantaa tahi pidellä Tommia, ensin pantiin jonkunlaiseen karantteniin (lika-salpaukseen). – Se tuntui Kentuck'ista kovalta, kun häntä "terveyden tähden" kiellettiin lasta lähestymästä, häntä, joka luonnostaan oli huolimaton jahnus, monta vuotta oli tottunut erämaitten vapauteen ja sentähden vähittäin oli ruvennut pitämään kaikkia vaatteita nahkana, jota ei riisuttu, ennenkuin se niinkuin kärmeen nahka vanhuuden ja katoovaisuuden takia läksi itsestään. Mutta yleisen parannuksen salainen mahti oli niin voimakas, että hän siitä päivästä alkain säännöllisesti joka iltapuoli ilmautui puhtaasen paitaan puettuna, kädet ynnä kasvot vielä punoittavat vahvasta pyykistä. Muissakin suhtein huomattiin muutoksia. Kaikki arvelivat, että Tommi tahtoi maata "tuon ikänsä", kaiken päivää ja häntä ei suinkaan saatu häiritä. Ei mitään hälinää, melua tahi huutamista suvaittu lähellä Stumpyn tölliä. Miehet puhuttelivat toisiaan kuiskaten tahi ojensivat Indianien vakaamielisellä tavalla ääneti sormiaan. Vähittäin herettiin myöskin tuolla pyhällä alalla kiroomasta; ennen aikaan vallan tavallinen ja suosittu kirous "Piru periköön lykkyä" eli "Lykky hiiteen" joutui yhä pahempaan huutoon, koska se nyt voi sattua yksityiseen henkilöön. Laulamista ei kielletty, jos siinä luultiin olevan joku nukuttava mahti ja erittäinkin sopivana kehtolauluksi pidettiin erästä balladia, jota entinen Englannin matruusi "fregatti-Jack"

lauloi. Se sisälsi perinpohjaisen kertomuksen kaikista ansioista ja urhotöistä, joita laiva Arethusa, missä oli tykkiä neljä kahdeksatta, oli osoittanut; jokainen värsy loppui pitkäveteisiin heikkonevalla ja vapisevalla äänellä laulettuihin kertomasanoihin "A-a – rethu – u – usan kan – kannella".

Se näytti komealta, kun Jack, Lykky-Tommi polvillaan vaappui edestakaisin ikäänkuin laivan vaaruessa ja kolkolla, yksijonoisella bassoäänellä lauloi tuota liikuttavaa sankarirunoa. Se on tietty, että tämä kehtolaulu useimmin vaikutti mitä laulaja tarkoitti, olkoonpa sitte vaaputtamisen tahi laulun pituuden kautta – siinä oli yhdeksänkymmentä värssyä ja Jack jatkoi niitä aina tarkasti ja hitaasti viimeiseen riviin saakka. Kun Jack lauloi, loikoivat miehet pitkällään puitten pilvestössä, ihaillen kesäillan suloisuutta, laulun miellyttäviä säveleitä sekä piippujen makeutta. Joku vaistomainen tunne virkkoi leirikunnalle, että elämä maalla voi tarjota juuri semmoista suloisuutta.

"Tämä elämä", sanoi entinen lontoolainen Simmons miettiväisesti ja kyynäspäilleen nojaten, "tämä elämä on justiin semmoinen, kuin autuaaksi kutsutaan; niin minä luulen". Greenwich juohtui hänen mieleensä.

Pitkillä kesäpäivillä kannettiin Tommi tavallisesti siihen notkoon, mistä Roaring Campin kultaiset aarteet läksivät. Siellä makasi hän suurien puitten juurille levitetyllä huopapeitteellä sillaikaa kuin miehet alempana raatoivat kaivannoissa ja suluilla. Ei aikaakaan, niin alettiin siihen kohtaan tehdä lehtimaja, jota koristettiin kukilla ja tuoksuavilla köynnöskasveilla. Usein

toi joku Tommille tertun hyvänhajuksia kirjavia metsäkukkia, esimerk. kaprifoliumia, azaleaa tai "Las Maripofas". Miehet älysivät äkisti, että semmoisillakin vähäpätöisillä esineillä oli oma kauneutensa ja merkityksensä ja että niitä voi käyttää muulla tavalla kuin vaan huolimattomasti talloen. Miesten silmät aukenivat: palanen kiiltävää kissankultaa, kirjavan ukonkiven liuska sekä joen rannalla ympyriäiseksi hierottu pii saivat arvonsa ja pantiin Tommin leluiksi säilymään. Kumma kuinka ympäristön metsät ja vuoret olivat rikkaat semmoisista aarteista!

Tommi, jolla oli lellä semmoisia, kuin sitä ennen ainoastaan kaskujen lapsilla, näytti aina tyytyväiseltä ja onnelliselta, vaikka hänessä tuntui joku omituinen lapsellinen vakaamielisyys ja hänen pyöreistä, mustista silmistään näkyi mietteellisyys, joka toisinaan huoletti Stumpya. Hän oli aina nöyrä ja hiljainen. Huhu juttelee, että hän kerran ryömi aidatun lehtimajansa ulkopuolelle, vaan putosi pääläelleen vuoren kupeelta pehmeään multaläjään, mihin hän vähintäkin viideksi minuutiksi jäi samaan asemaan, talleroiset koivet ylöspäin. Hän ei ollut millänsäkään eikä hiiskahtanutkaan, mutta huomattiin sattumalta ja pelastettiin.

Monta monituista muuta todistusta hänen erinomaisesta herttaisuudesta ja luonnonlahjoista voisi vielä kertoa, mutta niitten ainoana perustuksena ovat innokkaitten ystäväin kertomukset. Muutamat niistä vivahtavat jotenkin vahvasti taikauskolle.

"Vastikään konttasin ylös mäelle", kertoi Kentuck eräänä päivänä, hämmästyksestä ja innosta läähättäen, "ja poikanulikka

oli, piru vieköön, ruvennut naakin pariin; se istui hänen polvellaan ja kurkisteli suoraan hänen silmiinsä. Molemmat olivat niin iloiset ja hauskat ja kumpaisenkin suu liikkui ikäänkuin olisivat he olleet kaksi kottaraisen poikaa. – Oikein totta!"

Oli miten olikaan; se on kumminkin varmaa, että Tommille linnut lauloivat, hänelle oravat maiskuttivat, hänelle kukat lemusivat ja perhoset liipoittelivat, kun hän ryömi puitten siimeksessä ja kun hän loikoi selällään, tuijottaen viheriöihin lehviin tahi räpyttäen silmiään päivänpaisteessa. Luonto oli hänen hoitajana ja leikkitoverinaan. Tommin takia pani luonto pitkät auringonsäteet pujahtamaan lehtien välitse, ikäänkuin kultaiset langat, joita hänen pienokaiset kämmenensä tavoittelivat; luonto lähetti ketterän kesätuulen viemään Tommille laakerin ja pihkaisten petäjien tuoksua; korkeat maissinvarret nyökäyttivät hänelle ystävällisesti ja untelosti; mettiäiset hyrisivät ja peltovarikset raakkuivat siihen unettavaa myötämusiikkia.

Semmoiset olivat kultaiset kesäpäivät Roaring Campissa. Työ ei koskaan ennen ollut sujunut niin helposti. Lykky heitä suosi, sen tiesi jokainen. Kaivamiset antoivat mahdotonta voittoa, leiriin ei laskettu yhtäkään vierasta; omaa onnea piti muka akkiloida. Postinviejä – ainoa yhdysside leirin ja muun maailman välillä – tiesi jutella kummia. "Heillä on", kertoi hän usein, "tuolla Roaring'issa katu, joka on helvetin ylpeä, ylpeämpi kuin kaikki kadut koko Red Dog'issa. Rakennusten

ympäri ovat he istuttaneet kukkia ja köynnöskaasveja ja he pesevät itsiään kaksi kertaa päivässä. Vieraat eivät saa pistää nokkaansa sinne ja päällepäätteeksi ovat he ottaneet Indiani-kakaran epäjumalakseen; se on totta se; sen minä tiedän!"

Kun parantamisinto kerran oli päässyt vauhtiin, niin pyrittiin yhä vaan edistymään. Joku ehdoitti, että hotelli rakennettaisiin ja että pari sievää perhettä kutsuttaisiin sinne kesäksi olemaan. Se olisi, arvelivat he, hyvää, jos Tommi hiukan saisi olla naisten parvessa. Ainoastansa hellä huolenpito Tommista voi vaikuttaa sitä suurta muutosta, että nuot naisten siveyttä ja tarpeellisuutta epäilevät miehet luopuivat entisistä aatteista ja aikomuksistaan. Harvat sitä ehdotusta silloin vastustelivat; koska ei päätöstä moneen kuukauteen voitu pauna toimeen, pysyi vähemmistö viisaasti vaiti, toivoen, että joku este sitä ennen ilmaantuisi. Se tapahtuikin.

Vuoristossa muistetaan kauan vuoden 1851 talvea. Lunta oli paksulta; jokainen puro muuttui joeksi ja joka joki mereksi. Jokainen sola ja notko muuttui kuohuvaksi koskeksi, joka vyöryi alas rinteeltä, temmaten jättiläis-puita juurineen maasta ja levittäen tasangolle tuhoa ja kauhua. Red Dog oli kaksi kertaa ollut veden alla; Roaring Campin asukkaat pelkäsivät mitä pahinta.

"Vesi on tuonut tänne kultamme", sanoi Stumpy. "Se on ollut täällä ennen ja tulee kaiketi vielä takaisin". Samana yönä särki joki yhtäkkiä sulkunsa ja levitti hävittävät vetensä mäillä kaikilta kulmilta salvattuun laaksoon.

Kuohuvat vedet, kaatuneet puut, virtaa myöten menevät hirret ja pilkko-pimeys, joka autti vettä nielemään koko tuon herttaisen laakson, tuottivat semmoista häiriötä, ettei pelastusta ollut ajatellakaan. Kun päivä koitti, oli Stumpyn tölli kadonnut. Ylemmällä samassa laaksossa löydettiin onnettoman isännän ruumis, mutta Roaring Campin toivo, ylpeys ja lykky – Tommi – oli hävyyksissä. Etsijät palasivat murheellisina, mutta huuto kutsui heidät takaisin rannalle.

Se huuto kuului erästä pelastusveneestä, joka oli tullut virran alapuolelta. Soutajat kertoivat, että he pari peninkulmaa alempana olivat löytäneet miehen ynnä lapsen puolikuolleina vilusta ja väsymyksestä. Tunsiko kuka heitä ja olivatko he täältä kotoisin?

Yksi ainoa silmänluonti ilmoitti, että pelastettu mies oli Kentuck julmasti haavoitettuna ja ruhdottuna, mutta hän piti kuitenkin vielä Lykky-Tommia sylässä. Kun he kyykistyivät katselemaan tuota kummallista paria, huomasivat he, että lapsi jo oli kylmä ja jäykkä. "Hän on kuollut!" virkahti eräs kullankaivaja.

Kentuck avasi raukeat silmänsä. "Kuollutko?" kysyi hän hiljaa.

"Jaa, poikaseni, ja sinä olet kuoleva".

Hymy valaisi Kentuckin karkeita kasvoja. "Kuoleva!" kertoi hän. "Hän ottaa minut kerallaan – — sanokaa, pojat, kaikille, että minulla nyt on lykky muassa —".

Tuo voimakas mies piti pikkuisen ruumiin kovasti sylissään,

niinkuin hukkuva pitää laudan päästä ja läksi matkalle sitä mustaa jokea myöten, joka ikuisesti valuu tuntemattomaan mereen.

II

Pakolaiset

Kun John Oakhurst, kortinlyöjä ammatiltaan, 23 Marrask. 1850 aamulla tuli ulos suurimmalle kadulla Poker Flatin kaupungissa, huomasi hän kohta, että edellisen illan jälkeen joku muutos oli tapahtunut uudispaikan siveellisessä ilmassa. Muutamat miehet, jotka kiivaasti puhuivat keskenään, vaikenivat, kun hän lähestyi ja iskivät toisilleen silmää. Oli kuin sunnuntaina ikään ja se ennusti pahaa siinä paikassa, missä sunnuntaista tavallisesti ei huolitettu ollenkaan.

Oakhurstin kauniit, huolettomat kasvot eivät näyttäneet pitävän lukua noista ajan merkeistä. Se on sitte toinen kysymys, älysikö hän niitten enteitä tai ei.

"Tuhat perkelettä! nuot tähtäävät taas jotakin raukkaa", ajatteli hän itsekseen. "Saas nähdä, eiköhän minun selkääni tällä kertaa tavoiteta".

Hän sivalsi hienolla niistimellä punaisen pölyn kirkkailta saappailtaan, pisti sen jälleen lakkariin, vihelsi ja jatkoi, asiasta enempää huolimatta, käyntiään.

Poker Flatin yhteiskunta oli todella jotakin tähtäämisillään. Äsken oli hävinnyt monta tuhatta dollaria, kaksi kallista hevoista ja arvoisa kansalainen. Se oli matkaansaattanut omituista siveyden ja järjestyksen uudestisyntymistä, vaikka

tämä vastavaikutus vuorostansa oli yhtä laitton ja vallaton kuin ne teot, jotka olivat sen syynä. Toimeen pantiin salainen valiokunta, jonka piti ajaa kaupungista kaikki huonoiksi tunnetut henkilöt. Sitä velvollisuutta toimitettiin mitä suorimmalla tavalla kahden miehen suhteen, jotka nyt omaksi kauhukseen ja muille varoitukseksi rippuivat sykomor-puun oksista läheisessä notkossa. Paitsi sitä tuumittiin ajaa pois useita muitakin, joiden elanto ei ollut ankarain siveyden vaatimusten mukainen. Meitä surettaa myöntää, että muutamat heistä olivat naisia, mutta tähän on kuitenkin paikalla lisättävä se selitys, että Poker Flat ainoastaan silloin rohkeni nousta tuomariksi, kun siveyttömyys oli ammatiksi vakaantunut.

Oakhurst oli oikeassa, kun hän arvasi itsensä kuuluvan syytettyjen joukkoon. Useat yhteistä hyvää valvovan salaisen valiokunnan jäsenet olivat mitä innokkaimmin väittäneet, että hän varoittavaksi esimerkiksi oli hirtettävä; sillä tavalla voisi muka myöskin helpoimmin saada takaisin ne rahasummat, jotka hän oli voittanut heiltä.

"Saakeli soikoon!" sanoi Jim Wheeler, "eihän tuo nuori nulikka Roaring

Campista, jota ei kukaan tunne, saa pelata meidän lakkariamme tyhjiksi;

emme tähän asti ole panneet tikkuakaan ristiin sitä estääksemme. Ei!

Mies hirsipuuhun, se on paras keino se!"

Mutta joku oikeudentunto niissä miekkoisissa, jotka

vuorostaan olivat voittaneet Oakhurstilta, kumosi sitä ehdoitusta.

Oakhurst kuuli tuomionsa levollisena kuin "filosofi". Hän oli kortinlyöjänä tottunut taipumaan sallimuksen mukaan. Koko elämä oli hänestä uhkapeli ja hän toivoi tulevaksi kerraksi parempaa onnea.

Aseilla varustettu joukko saattoi maanpakolaisuuteen ajetut uudispaikan äärimmäiselle rajalle saakka. Paitsi Oakhurst oli siinä seurassa eräs nuori nainen, yleisesti tunnettu nimellä "Herttuatar", toinen nainen, jolle "Punaviitta" oli pantu nimeksi ja parantumaton juomari "Billy eno", joka oli pahan luulon alaisena varkaudesta kaivoksissa ja muuallakin. Ohitse kulkevat eivät virkkaneet mitään tuolle matkueelle ja aseellinen vartijakunta oli myöskin vaiti. Vasta silloin, kun tultiin siihen rotkoon, joka oli Poker Flatin alueen rajana, avasi esimies suunsa lyhyeen, kovaan ja suorasukaiseen puheeseen. Maanpakoon ajetut kiellettiin kuoleman uhalla palaamasta.

Kun vartijakunta oli poistunut, puhkesivat tunteet ilmi: Herttuatar itki, Punaviitta lausui useita mahtisanoja, joita on paras jättää kertomatta ja Billy eno laski sadatustulvan liikkeelle. Oakhurst pysyi yksinänsä vaiti ja vakaana. Hän ei ollut millänsäkään, vaikka Punaviitta toivoi repivänsä silmät erään ihmisen päästä, vaikka Herttuatar nyyhkyttäen vakuutti, että hän kuolisi tielle ja vaikka Billy eno ravisti suustaan törkeitä kirouksia sillaikaa kuin hän ratsasti kivistä tietä myöten eteenpäin. Vähän ajan perästä tarjoutui hän sukkelasti ja kohteliaasti vaihtamaan omaa ratsuansa, Pataässä nimeltä,

Herttuattaren satulan lyöttämään muuliin, mutta ei sekään saattanut matkueen jäseniä lähempään keskuuteen. Herttuatar järjesti, viekastelevasti silmäillen, kallista mutta pahoin pidettyä pukuaan; Punaviitta katseli äkäisesti Pataässään omistajaa ja rakastettava Billy eno sulki koko seuran mahdikkaasen kiroukseen. Sandy Bar oli uudispaikka, johon ei vielä ollut koskenut sama uudestisyntyminen kuin Poker Flatiin ja joka siis monesta syystä houkutteli pakolaisia; tie sinne kulki jyrkän vuoriharjun yli ja vei kokonaisen päivän. Koska syksy oli kulunut loppupuoleen, tuntui ilma yhä kuivemmalta, kylmemmältä ja tuimemmalta, kuta korkeammalle noustiin, tie oli kaita ja raivaamaton; hankalasti kuljettiin edelleen.

Päivä oli puolessa, kun Herttuatar liukuen alas satulalta ilmoitti, ettei hän jaksanut matkustaa askeltakaan eteenpäin. Sentähden seisahduttiin. Paikka oli jylhä ja omituinen. Metsäinen laakso, jota jyrkät, paljaat graniittivuoret kolmelta taholta ympäröivät, kallatti erään syvänteen reunalle, josta voi luoda silmänsä tasangolle päin. Se oli epäilemättä paras leiripaikka, jos vaan oli aikaa pysähtymiseen; mutta Oakhurst tiesi, että tuskin puoltakaan matkaa oli kuljettu ja ettei seura suinkaan ollut varustettu pitkällisempään oleskelemiseen vuoristossa. Sitä tarkoitti hän viisaalla muistutuksellaan, että se oli perkeleen tuhmasti tehtyä, jos pelistä luovuttiin, ennenkuin kortit olivat pöydällä. Mutta hänen matkatoverillaan oli kovaksi onneksi juomia, jotka, asiain näin ollessa, saivat toimittaa ruuan, polttoaineitten, huoneen ja huolen virkaa. Vaikka hän varoitteli,

niin ei kulunut aikaakaan, ennenkuin kaikki olivat katalan nesteen vaikutusten alaisina. Billy eno jätti sotaosat aatteensa ja vaipui horrokseen, Herttuatar tuli helläksi itkusilmäksi ja Punaviitta kuorsaili. Oakhurst jäi yksinensä suoraksi, kiven nojaan, levollisesti katselemaan viehättävää ihmisparvea. Hän ei koskaan juonut väkevämpää kuin vettä, peläten, että hänestä muuten luopuisi se äly ja mielen lujuus, joka oli välttämätön hänen virassaan. Jos puhumme hänen omalla kielellään, niin sanomme, "ettei hänellä ollut varaa siihen".

Nukkuneita matkakumppaniaan katsellessansa, tunsikin hän ensikerta kuinka sortavaksi se yksinäisyys kävi, joka oli luonnollisena seurauksena hänen elämänlaadusta, tavoista ja pahoista töistensä. Saattaaksensa ajatuksiaan toiseen suuntaan, alkoi hän harjata pölyä mustista vaatteistaan, pesi kädet sekä kasvot ja koetti muutenkin tyydyttää koreuden ja kauneuden tunnetta. Hän ei hetkeksikään mielinyt hylätä heikompia ja enemmän apua tarvitsevia kumppaniansa; mutta kummallisella pahalla aavistuksella katseli hän levoton kolkkoja vuorten rinteitä, synkeitä kuusia, jotka suhisivat paisuvassa tuulessa, lyijynvärisiä pilviä ja sitä paksua sumua, joka alkoi peittää laaksoa. Hän oli vielä siinä toimessa, kun hän äkkiä kuuli nimensä huudettavan.

Ratsasmies tuli hitaasti jyrkkää polkua myöten ylös. Tulokkaan rehelliset, iloiset kasvot nähtyään, tunsikin Oakhurst hänet Tommi Simsoniksi Sandy Barista, jolla muuten oli liikanimi "Viaton". Pari kuukautta sitte olivat he sattuneet

yhteen korttipöydän ääressä, missä tilaisuudessa Oakhurst vakaamielisenä raastoi sievältä nuorukaiselta, joka ei aavistanut mitään pahaa, koko hänen omaisuutensa: noin neljäkymmentä dollaria. Kun voitto oli tehty, vei Oakhurst nuoren kortinlyöjän syrjään ja puhutteli häntä näin:

"Tommi! sinä olet kelpopoika, saakelin hyvä poika, mutta et pelata osaa yhtään. Noudata neuvoani: älä enää koetakaan!"

Hän antoi sitte nuorukaiselle kaikki rahat takaisin, työnsi hänet hiljaa ovesta ulos ja pääsi sillä tavalla Tommi Simsonin ikuiseen suosioon.

Se näkyi selvästi siitä vilpittömästä ihastuksestakin, jolla Tommi nyt tervehti Oakhurstia. Hän oli, kertoi hän, menöllä Poker Flatiin onneansa koettamaan. "Yksinään?" – "Ei, ei juuri yksinään – ei juuri yksinäiseksi sanottava. Hän oli toden perästä – (ujosti hän nauroi, tätä kertoessaan) – karannut Tiny Woods'in kanssa – muistihan Oakhurst Tinyä? – Tuota tyttöä, joka oli passarina atrioitsioille 'raittiuden hotellissa?' – He olivat kauan olleet kihloissa, mutta ukko Woods oli vastustellut aiottua liittoa ja sentähden päättivät he viimein karata. He olivat nyt matkalla Poker Flatiin vihille ja sentähden sattuiivat nyt tulemaan siihen kohtaan. He olivat kovin väsyneet ja pitivät itsiään onnellisina, leiriin ja hyvään seuraan osattuaan." Näitä kaikkia jutteli Viaton iloisesti ja selvästi sillaikaa kuin Tiny, kaunis punaposkinen kuudentoistavuotias, tuli esiin kuusien takaa, missä hän näkymätönnä oli punastunut, ja ratsasti rakastajansa rinnalle.

Arkatuntoisuus vaivasi harvoin Oakhurstia ja vielä harvemmin huoli hän siitä, oliko käytös sovelias vai ei, mutta nyt tuntui hänestä tämä tilaisuus jotenkin vastenmieliseltä. Vaikka vähän hämillään malttoi hän kuitenkin mieltänsä ja potkaisi Billy enoa, joka juuri oli jotakin virkkamaisillaan; Billy eno oli kylläksi selväpäinen käsittääksensä, että se potkaisu osoitti suurempaa voimaa, jota hän ei tohtinut ärsyttää. Oakhurst koetteli sitte saada Tommia luopumaan siihen pysähtymästä, mutta se oli turha vaiva. Hän muistutteli, ettei heillä ollut ruokavaroja eikä kapineita majan laittamiseen, jos ilma, niinkuin arvattavaa oli, yöllä kävisi vielä pahemmaksi. Mutta Viaton vastasi kovaksi onnekseen siihen vastaanpanoon, että hänellä oli kyllältä ruokaa kaikille ja että hän pari askelta siitä paikasta oli hoksannut kylmille jätetyn hirsihuoneen, joka yöllä antaisi rouvasväelle suojaa.

"Jos Tiny saapi olla sinun rouvasi parvessa", sanoi Viaton Herttuattareen päin viitaten, "niin tulen itse hyvästi toimeen".

Ainoastaan Oakhurstin jalan säälimätön muistutus voi pidättää Billy enoa hohotusnauruun purskahtamasta. Ukko katsoi paraaksi kävellä laaksoa myöten ylemmäksi, jotta mieli taas muuttuisi totisemmaksi. Hän ilmaisi siellä huvittavan tapauksen korkeille kuusille, käsillä alinomaa läjähyttäen polviansa, kasvojaan väännellen ja navakoilla kirouksilla hellittäen tunteitansa. Kun mielensä vihoviimein teki palajamaan, tapasi hän seuran kokoontuneena leimuuvan nuotion ympärille, missä ystävällistä pakinaa pitivät; ilma oli äkkiä

muuttunut niin kylmäksi, jotta jähmetytti. Tiny puhui vilkkaasti lapsekkaalla, suoralla tavallaan Herttuattaren kanssa, joka kuunteli, kasvot iloisemmat ja innostuneemmat kuin moneen aikaan. Viaton koetteli puolestaan yhtä hyvällä menestyksellä huvittaa Oakhurstia ja Punaviittaa, niin että viimeksimainittukin näytti leppyvän hempeämmäksi.

"Hiton somat kemut!" sanoi Billy eno ylenkatseella, silmäillen maaseutuun sopivaa ihmisjoukkoa, liputtavaa tulta ja hevoisia, jotka lieattuina söivät näköalan perällä. Yhtäkkiä välähti sukkela aate niistä viinahöyryistä, jotka pimittivät hänen aivojaan. Se aate oli tietysti pilkkaavaa laatua, sillä hän läjähytti taas polviaan ja pureskeli sormiansa, ettei naurunsa kuuluisi.

Kun varjot illalla vähittäin levisivät laakson yli, paisui tuuli yhä kovemmaksi puitten latvoissa ja kiiti vaikeroiden niitten korkeain runkojen välitse. Rappeutunut huone, joka oli vaillinaisesti katettu risuilla ja oksilla, hylättiin naisten yksinomaiseksi käytännöksi. Kun kihloissa olevat yöksi erisivät, antoivat he julkisesti toisilleen suuta niin lujasti ja kunnollisesti, että se kuului kuusien humistessakin. Kaikkia kokeneet Herttuatar ja Punaviitta olivat luultavasti varsin väsyneet päivän vaivoista, että olisivat huolineet tästä viimeisestä lapsellisen yksinkertaisuuden ilmauksesta; he kääntyivät hiljaa poispäin ja astuivat, sanaakaan virkkamatta, huoneesen. Polttopuita lisättiin tuleen, miehet käärivät huopapeitteet ympärinsä ja kävivät pitkäksensä oven ulkopuolelle; kaikki nukkuivat muutaman minuutin kuluttua.

Oakhurst heräsi varhain aamulla, vilusta kankeana. Kun hän kohentihe sivulle päin sammuvaa tulta virittääksensä, toi tuuli hänen poskea vasten jotakin, ku pani sitä vaalenemaan – nimittäin lunta.

Hän keikahti ylös makaavia herättääksensä, sillä aika oli nyt täpärällä. Mutta hän huomasi samassa tyhjäksi sen kohdan, mihin Billy eno oli pannut maata. Paha luulo pölähti hänen päähänsä ja kirous kerkesi hänen kielellensä. Joutuisaa juoksi hän sille paikalle, missä muulit sekä hänen hevoisensa olivat olleet – ne olivat poissa. Lumi oli peittänyt niitten jäljetkin.

Liikutettuna palasi hän nuotiolle, vaan malttoi mielensä yhtä haluttomaksi kuin ainakin. Hän ei herättänytkään makaavia; eihän heillä ollut kiirettä saada tietää mitä ei enää voitu auttaa. Viaton makasi rauhallisesti, suopea päivettynyt näkö hymyilevänä; Tiny impi uinaeli syntiin langenneitten sisartensa vieressä yhtä makeasti kuin jos taivaalliset vartijat olisivat ympäröineet häntä. Oakhurst itse kääri peitettä tiiviimmin ympärinsä, pyyhkäisi viiksiään ja odotteli päivän valkenemista. Päivä valkeni hitaasti; tupruavat lumi-hiuteet sokaisivat ja huikaisivat silmiä. Koko maisema oli sen verran kuin sitä voi nähdä ikäänkuin taikaneuvolla muuttunut. Oakhurst loi silmänsä laaksoon; hän selitti nykyisyyden ja vastaisen ajan laatua yhdellä lauseella "lumeen peittyneet!"

Kun tarkoin oli katseltu ruokavaroja, jotka seuran onneksi säilyivät hökkelissä ja siis olivat välttäneet Bill enon varastelevia näppiä, huomattiin arvaamalla, että niitä huolen ja

säästäväisyyden kautta vielä voisi piisata kymmeneksi päiväksi.

"Niin on!" sanoi Oakhurst syrjässä Viattomalle, "jos tahdot jakaa meillekin. Muuten – ja siten tekisit kentiesi morsiamesi tähden oikeimmin – voimme kyllä odottaa kunnes ukko tulee takaisin auttamaan meitä."

Tuntemattoman syyn takia oli se Oakhurstista vastenluontoista ilmaista Billy enon konnantyötä. Hän sanoi luulevansa, että ukko kentiesi yöllä oli kävellyt eksyksiin makuupaikalta sekä säikäyttänyt elukkoja karkaamaan; hän lausui myöskin muutamia varoittavia sanoja Herttuattarelle ja Punaviitalle, jotka tietysti arvasivat asian oikeaa laitaa.

"Jos he kerran älyävät mitä miehiä yksi seurastamme oli," sanoi hän, "niin ei taida kestää kauan, ennenkuin älyävät kuta enkelin-lajia kaikkityyni olemme – ja mitä se toimittaa, lapsirukat, että heitä peloitamme!"

Tommi Simson ei ainoastaan kernaasti tarjonnut Oakhurstin käytettäväksi kaikki maalliset varansa, vaan näytti olevan hyvillänsä siitäkin, että täytymys tulisi jäädä siihen paikkaan.

"Viikon päivät vietämme tässä oikein hupaisesti ja kauniisti, sen saatte nähdä – sitte lumi sulaa ja me palajamme kaikki yhdessä."

Nuoren miehen suruton iloisuus ja Oakhurstin järkähtämätön huolimattomuus tarttuivat muihinkin. Viaton teki kuusen oksista uuden katon hökkelille ja Herttuatar neuvoi Tinyille kuinka sisustaa piti siivota ja koristaa; hän osoitti siinä asiassa sellaista näppäryyttä ja älyä, että nuori kokematon impi hämmästyen

avasi siniset silmänsä selkoselälleen. "Herra Jumalan poika, kuinka te mahdatte olla tottuneet koreuteen!" virkahti Tiny. Herttuatar kääntyi toisanne peittääksensä jotakin, ku saattoi hänen kasvonsa punastumaan poskimaalin alla ja Punaviitta käski Tinya "pitämään suun kiini vaarallisista puheista."

Kun Oakhurst palasi väsyttävästä ja turhasta tienhakemisesta, kuuli hän vuorien kajahtelevan iloista naurua. Hän pysähtyi hämmästyneenä ja viina, jonka hän varovasti oli pannut piiloon, juohtui ensin ehdottomasti hänen ajatuksiinsa. "Mutta kuinka lieneekään, ei tuo oikein viinalta kuulu," sanoi kortinlyöjä itsekseen. Hänen pelkonsa asettui tykkönään, koska hän vähän ajan perästä alinomaa satavain lumihiteitten välitse näki leimuuvan tulen ja iloiset ihmiset sen ympärillä. Viina ei suinkaan vaikuta sellaista viatonta iloa, kuin siinä osoittihe.

Se on tietämätöntä oliko Oakhurst peittänyt korttinsakin samalla kuin viinalekkerin, mutta varma totuus on, ettei hän sinä iltana näyttänyt aikomustakaan ottaa niitä esille; Herttuatar ja Punaviitta sitä kyllä kummeksivat, vaan eivät virkkaneet mitään. Aikaa kulutettiin rattoisasti käsi-uruilla, jotka Tommi Simson ylpeillen otti esiin kapineistaan. Vaikka sitä soittokonetta on vaikea käyttää, osasi Tiny kuitenkin saada useita vastahakoisia nuottia soimaan ja Viaton myötäili reippaasti napsutinparilla. Illan komein kohta oli kuitenkin se, kun molemmat rakastavaiset toinen toisensa käteen tarttuen aloittelivat metodista-virren, jota lauloivat aivan vakaasti ja innoissaan. Luulenpas vaan, että eräs sotaista polento ja helähdys sen nuotissa paremmin kuin jumalaiset

sanat vaikuttivat kuulijoihin, jotka kaikki yhtyivät laulamaan värsyjen loppusäkeen:

Mä elän Herran palkassa
Ja kaadut uskollisna.

Kuuset kumartuivat humisten, myrsky viuhui eriskummaisen ihmisparven päällitse pyörien ja liekit nousivat heidän alttariltaan korkeammalle taivasta kohti ikäänkuin todistaen heidän lupaustaan.

Myrskyn ankaruus asettui vähäisen yön sydämmellä, paksut pilvet hajosivat ja tähdet tuikkivat kylmästi, kirkkaasti makaavan matkueen ylitse. Oakhurst, jonka tavat ja elämänlaatu olivat totuttaneet häntä tulemaan toimeen vähimmälläkin unella, oli vahtimisesta sopinut Tommi Simsonin kanssa siten, että hän itse otti päällensä suurimman osan sitä velvollisuutta. Viattoman kanssa tästä keskustellessaan, veti hän syyksi, ettei hän tarvinnut unta ja usein oli elänyt kokonaisen viikkokauden makaamatta.

"Mitä kummaa silloin toimitit?" kysyi Tommi.

"Korttia löin," vastasi Oakhurst omituisella äänellä. "Kun onni suosii – oikein neekerionni, niinkuin toisinaan voi tapahtua – silloin en suinkaan väsy. Onnen täytyy ensin muuttua. Tuo onni eli sallimus," jatkoi kortinlyöjä miettiväisesti puhettaan, "on sangen merkillinen kone. Ei kukaan tiedä, mistä se tulee ja mihin se häviää, mutta sen tietää jokainen, että onni toisinaan on hyvä, toisinaan huono; tärkeintä on kavattaa sitä silmänräpäystä, jolloin

se on muuttumaisillaan, sillä se muuttuu vaikka myöhäänkin, sen voin vannomalla vakuuttua. Se tulee kerroittain. Meillä on, Poker Flatista lähdettyämme, ollut kerros saatanan kovaa onnea ja sinua on se puuska myöskin sivaltanut. Mutta älä tuosta sattumuksesta ole milläsikään; kyllä se muuttuu. Muista se," lisäsi Oakhurst syvemmälle tarkoittaen, kuin hän tahtoi näyttääkään:

"Mä elän Herran palkassa
Ja kaadun uskollisna."

Kolmas päivä tuli ja aurinko, joka loi silmänsä alas lumiseen laaksoon, näki pakolaisten jakavan verkkaan väheneviä ruokavaroja aamiaiseksi. Auringon säteet levittivät ystävällistä lämpöä maisemalle ikäänkuin säälien edellisen ajan vaivoja. Mutta ne näyttivät myöskin nietoksia sylenkorkuisiksi läjättyinä rutean rakennuksen ympärillä – tietöntä, toivotonta lumimerta, joka levisi niitten kallioisten rantojen alapuolella, mistä haaksirikkoiset vielä pitivät kiini. Erinomaisen kirkkaan ilman halki nähtiin savu nousevan usean peninkulman päässä olevasta Poker Flatista. Punaviitta hoksasi sitä ja päästi vuorilinnansa harjalta kirouksen jäähyväisiksi tuolle kaukaiselle kaupungille. Se oli hänen viimeinen vihan ja närkästyksen osoituksensa sitä yhteiskuntaa vastaan, joka oli sysännyt hänet pois ja siinä tuntui kentiesi juuri sentähden mieleen koskevaa mahtia. Hän ilmoitti kahden kesken Herttuattarelle, että se kirous teki hänelle itselleen hyvää. "Mene sinäkin sinne ylös ja kiroile kerran, niin saat

nähdä". Hän istuutui sitte taas huvittaaksensa "lasta", joksi hän ja Herttuatar olivat ruvenneet kutsumaan Tinya. Tiny oli jo kuluttanut lapsuuden kengät loppuun asti, mutta tuosta arvoisasta naisparista tuntui se mieluisalta ja lohduttavalta semmoisella puheenparrella selittää sitä seikkaa, ettei Tiny kiroillut eikä elänyt irstaasti.

Kun yö taas painui alas vuorenlaaksolle, painuivat ja alenivat veto-urkujen mankurat sävelet värveellisinä huokauksina roihuavan leiritulen ääressä. Mutta soitanto ei voinut täyttää sitä tyhjyyttä, jota riittämätön ruoka oli vaikuttanut ja Tiny ehdoitti uudeksi ajankuluksi, että jokainen kertoisi jotakin. Mutta koska ei Oakhurst eikä hänen molemmat naistoveristansa juuri mielellään tahtoneet jutella omista elämänvaiheistaan, olisi sekin ehdoitus mennyt tyhjiin, jos ei Viaton olisi auttanut. Pari kuukautta ennempänä oli hän sattumalta löytänyt huononpuolisen käännöksen Ilias-runoelmista. Hän lupasi kertoa tuon sankarijutun tärkeimmät tapaukset sillä ehdolla, että hän saisi toimittaa tehtävänsä omalla tavallaan, koska hän kyllä muisteli sisällystä, vaan aina unhotti oikeat sanat. Tarjous vastaanotettiin kiitollisuudella; Homeeron puolijumalat vaelsivat siis taas sinä iltana maan päällä. Trojan ja Kreikan uroot olivat tuulessa voittosillaan ja isot kuuset näyttivät kumartuvan Peleyn pojan kauhean vihan edessä. Oakhurst kuunteli vakaana, tyytyväisenä. Häntä miellytti etenkin Kille – Viattoman keksimä nimitys ketteräjalkaiselle Akilleelle.

Viikkokausi vierii siten, ruokaa oli niukalta, vaan Homeeroa

runsaasti. Aurinko oli taas piilossa ja lyijyharmaista pilvistä seulottiin lumihiuteita maan yli. Valkea piiri supistui päivä päivältä heidän ympäri yhä ahtaammaksi, kunnes he viimein vankihuoneestaan silmäilivät kokonaisia muuria huikaisevaa lunta, jotka kohosivat kahdenkymmenen jalan korkuisiksi. Yhä vaikeampaa oli löytää polttoaineita tuulen kaatamista puista, jotka kohta peittyivät lumeen. Mutta ei kukaan vielä vaikeroinut. Rakastavaiset käänsivät silmänsä synkeästä näköalasta ja katselivat onnellisina toinen toisensa silmiin. Herttuatar oli iloisempaa kuin ennen ja piti taukoomatonta huolta Tinystä. Ainoastansa Punaviitta näytti heikkonevan ja riutuvan, vaikka hän ennen oli ollut miehuullisin koko seurassa.

Kymmenennellä vuorokaudella kutsui Punaviitta yönsydämmellä Oakhurstin luoksensa. "Olen valmis lähtemään", sanoi hän heikkoudesta vapisevalla äänellä. "Älä herätä lapsiraukkoja. Ota mytty päänalaiseni alta ja avaa se".

Oakhurst teki niin. Se sisälsi Punaviitan muonamäärät viimeviikon kuluessa, melkein tykkänään koskemattomina. "Anna ne lapselle!" sanoi hän, makaavaan Tinyyn viitaten.

"Sinä olet näännyttänyt itseäsi nälällä", virkahti Oakhurst.

"Niinpä sitä sanotaan", vastasi langennut nainen lyhyesti, painui alas, kääntyi seinää vasten ja huokasi viimeisen kerran.

Vetourut ja napsuttimet pantiin sinä päivänä piiloon ja ukko Homeero sai levätä. Kun Punaviitan ruumis oli pantu levolle lumeen, vei Oakhurst Tommin syrjään ja näytti hänelle suksiparin, jonka hän oli tehnyt vanhasta nahkasatulasta.

"Yhdellä keinolla voit vielä pelastaa Tinyä", sanoi Oakhurst, "ja sen saat tuolta", lisäsi hän, Poker Flatiin päin katsoen. "Jos voit keretä sinne kahdessa päivässä, niin on hän pelastettu".

"Mutta sinä?" kysyi Tommi.

"Minä jään tänne", kuului lyhyt vastaus.

Rakastavat erisivät, kauan kaulailtuaan toisiansa.

"Menettekö tekin?" kysyi Herttuatar, kun Oakhurst näytti valmiilta seuraamaan Tommia.

"Rotkoon asti vaan", vastasi Oakhurst. Hän käänti he äkkiä ja suuteli Herttuatarta; tämän vaaleat posket jäivät hehkumaan ja värisevät jäsenet liikkumattomiksi hämmästyksestä.

Yö tuli, vaan Oakhurstia ei kuulunut. Kun Herttuatar aikoi lisätä puita tuleen, näki hän, että joku huomaamatta oli hökkelin seinustalle läjännyt polttopuita muutamaksi päiväksi: hänen silmänsä täytyivät kyyneleillä, mutta hän peitti ne Tinyltä.

Molemmat naiset saivat sinä yönä sangen vähän unta ja kun aamu tuli, lukivat he toistensa kasvoista kovan tuomionsa. Ei kumpainenkaan virkkanut mitään, mutta Tiny tunki he Herttuattaren viereen ja laski käsivartensa hänen vyötäisilleen. Siihen asemaan jäivät he koko päiväksi. Yöllä yltyi myrsky kovimpaan raivoon ja työntihe huoneeseenkin, repien suojelevat oksat hajalle.

Aamupuolella yötä eivät enää jaksaneet panna puita tuleen; se sammui siis sammumistaan. Kun hiilet vähittäin mustuivat, lähestyi Herttuatar Tinyä vielä likemmäksi ja keskeytti monta tuntia pitkän vaitiolon.

"Tiny, osaatko rukoilla?"

"En", sanoi Tiny suorasti.

Herttuattaresta tuntui helpommalta, hän ei itsekään tiennyt miksi; hän laski päänsä Tinyn olalle eikä enää virkkanut mitään.

Sillä tavalla lepäsivät nuorempi ja puhtaampi pitäen ryvettyneen sisarensa päätä nuoren rintansa nojassa ja siihen myöskin nukkuivat.

Tuuli asettui ikäänkuin se ei olisi hennoinnut herättää heitä. Pehmeitä lumihöyhtäileitä putoeli pitkiltä kuusenoksilta, lenteli niinkuin valkeasiipisiä lintuja ja kerääntyi makaavaisten ympäriin. Kuu katseli revehtyneitten pilvien takaa kylmille jäänyttä leiripaikkaa. Mutta kaikki pilkut, kaikki jäljet ihmisten työstä ja vaivoista olivat peitetyt sen tahrattoman vaipan alle, jonka korkeuden Herra armiaasti oli heittänyt niitten yli.

He nukkuivat koko sen päivän ja vielä toisenkin eikä havainneet silloinkaan, kun ihmisäänet ja astunnat häiritsivät metsän hiljaisuutta. Kun säälivät kädet pyyhkivät lumen heidän vaaleilta kasvoiltaan, oli melkein mahdoton sanoa – niin rauhaiselta näytti kumpainenkin – kuka heistä oli syvempään syntiin langennut. Poker Flatin laki todisti samaa nöyrästi kääntyen pois päin ja jättäen heidät toistensa syliin.

Mutta rotkon suussa löydettiin pataässä bowi-veitsellä iskettynä suurimman puun kuoreen kiini. Siihen oli vakavalla kädellä kirjoitettu seuraavat sanat:

+

Tämän alla lepää

JOHN OAKHURST,
joka alkoi pelata huonoilla kortilla
23 p. Marraskuuta 1850
ja
kadotti kaikki
7 p. Joulukuuta 1850

Lumen alla lepäsi kylmänä ja jäykkänä, revolverpistooli
sivullaan ja luoti sydämessä, hän, joka oli sekä voimakkain että
heikoin Poker Flatin pakolaisista.

III

Miggles

Meitä oli seitsemän, kutsari kahdeksas. Kuusi viimeistä peninkulmaa kulkeissamme, emme olleet virkkaneet sanaakaan senperästä kuin raskaitten vaunujen tärähdys keskeytti rauhatuomarin viimeistä runollista sitaattia. Tuomarin rinnalla istuva pitkä mies oli nukkunut, käsivarsi pujotettu alas riippuvaan hihnapaulaan ja pää kallistunut sitä vasten semmoiseen saamattomaan kömpelöön asentoon, että ihan siltä näytti, kuin hän olisi hirttänyt itsensä ja häntä varsin myöhään olisi otettu alas. Pikkuinen Ranskan hempukka oli myöskin uinahtanut, mutta osoitti unessakin vähän teeskenneltyä viekastelemista asennossa, käytöksissä ja sen kirjatun niistinliinan pitämisessäkin, johon hän nojasi otsansa ja joka puoleksi verhoili hänen kasvojaan. Eräs rouvasihminen Virginiaasta, joka matkusti miehensä parvessa, oli sitä vastoin jo aikaa sitte upottanut ulkonäkönsä omituisuutta pitsien, huntujen, turkkien ja kaulavaatteitten hurjaan huikeeseen. Ei mitään muuta kuulunut senkuin pyöräin vierimistä kivikkoista tietä myöten ja sateen loiskuttamista vaunujen katolla. Vaunut pysähtyivät yhtäkkiä ja me kuulimme epäselvää pakinaa. Kutsari kuului vilkkaasti puhuvan jonkun kanssa; – meidän korviimme tuli sitä keskustelua ainoastaan muutamia ikäviä katkelmia: "silta on

poissa," "kaikki hitolle mennyt," "vettä kaksikymmentä jalkaa," "ylitse ei pääse" – ja muuta semmoista. Salainen ääni huusi sitte jäähyväisiksi, vähän aikaa vaiti oltuaan:

"Mutta koettele kuitenkin Miggleen luona!"

Me näimme vilahdukselta tiuhtihevoisemme, kun vaunut verkalleen käännettiin; eräs ratsastaja ajoi täyttä laukkaa vastaista suuntaa ja katosi näkyvistämme sateesen; me olimme arvattavasti tiellä Miggleele.

Kuka tahi mitä oli tuo Miggles? – Tuomari, joka paraiten tunsu ne tienoot, oudoksui myöskin sitä nimeä. Eräs matkustaja Washoe'sta arvasi, että Miggles piti ravintolaa – sen ainoan asian tiesimme selvästi, että tiemme oli suljettu kaikilta kulmilta ja että Miggles oli ainoa pakopaikkamme.

Kymmenen minuuttia ajoimme kuoppaista, nurmettunutta syrjätieta, joka tuskin oli niinkään leveä, että vaunut mahtuivat kulkemaan ja sitte seisahdimme noin kahdeksan jalan korkuisessa kivimuurissa olevan suljetun portin eteen. Jos Miggles oli siinä, niin oli jotenkin selvää, ettei Miggles suinkaan pitänyt hotellia. Kutsari kapusi alas ja koetti avata porttia. Se oli lukossa.

"Hoi! Miggles ohoi!"

Ei mitään vastausta.

"Migg – ells!! – Kuules sinä, Miggles! Kuulkaa siellä sisässä! huusi kutsari vihan yltyvässä väessä, porttia järeysttären. Mutta uppiniskaiseksi ja tylyksi arveltu Miggles ei virkkanut sanaakaan. Tuomari, jonka viimein oli onnistunut avata vaunujen

ikkuna, kurkisti sieltä ja lausui useita kysymyksiä; jos niihin olisi voitu vastata, niin olisivat asiat epäilemättä olleet selvällä kannalla, mutta kutsari ei niitä ollut kuulevinansakaan, vaan vastasi ainoastaan, että meidän piti auttaa häntä rähjäjämään tuota helvetin Migglestä valveille, jos emme tahtonee kaiken yötä istua vaunuissa."

Me nousimme siis istualta ja huusimme tuota salapyhäistä Migglesiä avuksemme, ensin kaikki yhtäikaa ja sitte yksi kerrallaan. Viimeiseksi päästi vaunujen katolla istuva irlantilainenkin oikean hätähuudon "Meggleelle." Kaikki purskahtivat nauramaan.

"Hiljaa!" sanoi kutsari pikaisesti.

Me kuuntelimme. Hämmästyen kuulumme muurin toiselta puolelta käheän, ilkkuvan äänen, joka pilkaten kertoi meidän rukoukset ja huutomme aina irlantilaisen viimeiseen "Meggles"-sanaan saakka.

"Sangen eriskummainen kaikuna!" sanoi tuomari arvelevaisesti; me katselimme toinen toistansa epäillen, mitä tuo oikeestansa olikaan.

"Sangen eriskummainen, sakramenskattu sika!!" ärjäsi kutsari vihan kovimmassa vimmassa. "Ihminen! Etkös ymmärrä huutia! – Maltsaikaa, riivattu lurjus! – Maltappas!! – Avaa portti tuossa paikassa, sanon minä!"

"Miggles! – Miggles! ha ha ha!" jatkoi pilkkaava ääni.

Bill ei enää arvellut. Hän tempasi ison kiven tiepuolesta ja lukko murtui kohta; portti lensi auki ja me kiirehdimme uteliaina

sisälle. Ei yhtäkään elävää olentoa näkynyt. Pimenevässä iltahämärässä voimme ainoastaan huomata, että kävelimme puutarhassa, jonka ruusupensaat märiltä lehdtä ja kukilta ripsuttivat päällemme vesipisaroita kuin satamalla ikään – edessämme oli pitkä, matala, epämuotoinen puurakennus.

"Onko tuo Miggles teille tuttu?" kysyi tuomari Billiltä.

"Ei ole! enkä siitä kunniasta huolikaan," vastasi Bill närkästyneenä, ikäänkuin koko "Pionier-Diligence-yhtiö" olisi joutunut kovakorvaisen Miggleen loukkausten alaiseksi.

"Mutta miesrukka!" aloitteli tuomari huolissaan, murrettua ovea ajatellen.

"Herrakulta!" sanoi Bill ilkkuisesti. "Parasta taitaa olla, että menette takaisin vaunuihin istumaan, kunnes teitä esitellään! – Minä menen sisään ja piru Migglestä kuitenkin perii." Samassa työnsi hän huoneen oven auki.

Kun astuimme sisään, näimme siellä pitkän salin, jota ainoastaan lekuttava tuli salin vastaisessa päässä olevasta suuresta uunista himeästi valaisi; seinät olivat koristetut kummannäköisillä kuvilla, jotka tulen leimutessa näyttivät liikkuvan, poistuvan ja lähenevän; uunin edessä istui liikkumaton olento suuressa nojaustuolissa.

"Hyvä ilta! oletteko Miggles?" virkkoi Bill tuolle yksinäiselle ihmiselle.

Hän ei vastannut eikä liikahtanut. Bill meni vihoissaan likemmäksi ja nosti vaunulyhtynsä istuvan kasvojen eteen. Miehen naama ei näyttänyt vanhalta, mutta se oli ennen aikaansa

kuihtunut ja laihtunut; sangen suuret mustat silmät tuijottivat mielettöminä, ehdottomasti muistuttaen katsojalle tarhapöllön juhlalliset silmät. Hänen suuret silmänsä vääntyivät harhailien Billin kasvoista lyhtyä tirkistelemään ja kiintyivät ilman muuta tunnon merkkiä eriyttävästi siihen loistavaan esineeseen.

Bill voi tuskin hillitä harmiaan.

"Ompas tuokin mies! Oletko kuuro? Mykkä hän ainakaan ei ole; sen verran olemme kuulleet!" ja Bill pudisti miestä olkapäästä.

Kauhuksemme painui arvoisa ventolainen kovakätisestä koskemisesta kokoon ja vaipui puolta alemmaksi vaatekappaleitten sekavaan läjään.

"Herra Jumalan poika!" sanoi Bill pelästyneenä katsellen meitä ja siirtyi syrjemmälle.

Tuomari astui nyt esille ja yhdistetyillä voimilla nostimme liikkumattoman kummituksen hänen entiseen asentoonsa istumaan. Bill lähetettiin lyhdyllä huoneen ulkopuolelle vakomaan, sillä yksinäisen miesparan saamattomuus osoitti, että muita ihmisiä varmaankin oli likellä; me muut kokoontuimme sillaikaa takan ääreen. Tuomari, jonka mieli jo oli asettunut ja jonka kielevyys oli lakkaamaton, seisoi selkä valkeaa vasten ja puhutteli meitä ikäänkuin oikeuden esimies lautamiehiään.

"Selvältä tuntuu, että tuo kunnioitettava ystävämme tuolla on elänyt siihen ikään, jolloin, jalon Shakespearen sanoja kertoakseni, lehdet kellastuvat ja karisevat taikka että hänen sielunsa jänteet jostakin syystä ovat ennen aikaansa katkenneet.

Jos hän todellakin on tuo usein mainittu Miggles – — —"

"Miggles! Miggles!! Miggles! ha, ha, ha!" räakkyi äkisti sama käheä ja pilkkaava ääni, joka ennenkin oli pitänyt meitä narrinansa ja nyt kuului päämme päältä.

Tuomarin puhe taukosi keskeen ja me katselimme kauhistuen toisiamme. Monta minuuttia kului, ennenkuin kukaan tarpeekseen toipui tutkiaksensa mistä se kolkko ja outo ääni mahtoi lähteä. Viimein älyttiin toki mielen helpoitukseksi tuota salaista rauhanrikkojaa – se oli vanha harakka, joka istui hyllyllä lieden yläpuolella ja nyt jäi mykäksi kuin haudattu, kun häntä kerran oli tavattu verekseltä. Sen ääntä olimme epäilemättä kuulleet portin ulkopuolella ja ystävämme nojatuolissa oli siis syytön tylyn vastaanoton suhteen. Bill, joka turhasta hakemisestaan palasi saliin, ei ollenkaan tyytynyt semmoiseen selitykseen, vaan piti edelleen saamatonta isäntäämme pahan luulon alaisena. Hän oli löytänyt katoksen hevoisille, vaan ei yhtäkään ihmistä ja tuli takaisin läpimärkänä sekä epäilevänä.

"Eihän tässä kymmenen peninkulman päästä löydy kiskaakaan paitsi tuo ainoa vanha riivattu joka vaan teeskentelee."

Mutta kohta nähtiin, että enemmistön luulossa oli perää. Bill oli tuskin herennyt mankumasta, ennenkuin portaitten sillalta kuului keveitä askeleita ja kastuneen hameen kahisemista; ovi nykäistiin auki ja nuori nainen ilmestyi kynnykselle; hänen pienet valkeat hampaansa kiilsivät, mustat silmät leimahtivat; ujoutta ja epäileväisyyttä ei ollut olemassakaan. Hän sulki oven

ja painoi kävelystä hengästyneenä selkäänsä sen nojaan.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.